

รายงานการศึกษากลุ่ม
(Group Project)

เรื่อง การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืน
เศรษฐกิจหลังโควิด - 19

จัดทำโดย กลุ่มที่ 4 รุ่นที่ 94

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 94
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2564
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project)

เรื่อง การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19

จัดทำโดย กลุ่มที่ 4 รุ่นที่ 94

1. นางพันพร	โตวิริยะเวช
2. นางวันเพ็ญ	อำพาส
3. นายปะนะชัย	คำสิงห์
4. นางดวงสมร	พฤษภูมิกุล
5. นายสมบุรณ์	เทียนธรรมชาติ
6. นายทรงเกียรติ	ดาตะยานนท์
7. นายพงศ์สุธี	สุขศิริ
8. นางสาววัชริน	แม่წყံยံ
9. นายจำเนียร	ขาวจันทร
10. นางวรรณิ	อุไพบุรณ์
11. นายพรยศ	กลั่นกรอง

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 94
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2564

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

วัชรวิชญ์ กীরตติสุตโรจน์
อาจารย์ที่ปรึกษา

ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร
อาจารย์ที่ปรึกษา

สุรพันธ์ ปุสสเด็จ
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางและรุนแรงเกือบทุกประเทศทั่วโลกทำให้ระบบเศรษฐกิจที่ชะลอตัว โดยเฉพาะประเทศไทยที่ต้องพึ่งพารายได้จากอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการได้รับผลกระทบมากที่สุด เนื่องจากนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศไม่สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ ตามปกติจากเดิมเคยสร้างรายได้สูงถึง 3 ล้านล้านบาทในปี พ.ศ. 2562 แต่หลังเกิดวิกฤตโควิด-19 ระบาด รายได้หดตัวร้อยละ 82.6 จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวต้องหยุดกิจการ แรงงานถูกเลิกจ้าง อัตราการว่างงานสูงขึ้น แรงงานขาดรายได้ ทำให้เกิดภาวะแรงงานคืนถิ่นกลับเข้าสู่เกษตรชนบทเพิ่มขึ้น คณะผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาเรื่อง การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19 เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวของไทยยังดึงดูดและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้าท่องเที่ยวประเทศไทยรวมถึงนักท่องเที่ยวในประเทศด้วย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีธรรมชาติสวยงามตามแหล่งอุทยานแห่งชาติต่าง ๆ ที่มีอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิตท้องถิ่น และดึงดูดให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น และเพื่อต้องการสร้างรายได้การจากนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้คนชุมชนและแรงงานคืนถิ่นมีการสร้างงานสร้างอาชีพอีกด้วย

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของทั้งโลกมีอัตราการเติบโตสูง โดยคาดการณ์ว่าจะมีอัตราการเติบโตถึง 20% ต่อปีในอนาคต ประเด็นปัญหาหลักที่ส่งผลให้ประเทศไทยยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่สูงเท่าที่ควรเนื่องจากรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับความนิยม และเป็น Niche Market จึงไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว แต่แนวโน้มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) จะได้รับความนิยมมากขึ้นจากกระแสความใส่ใจในสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้น ประเทศไทยต้องพร้อมยกระดับแหล่งท่องเที่ยวในบริบทใหม่ของโลกเป็นประเทศที่ปลอดภัยจากโรคระบาด เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีสิ่งอำนวยความสะดวกและ มุ่งเน้นเชิงคุณภาพ การดำเนินการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างงานอาชีพในชุมชนฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังวิกฤตโควิด - 19 โดยมีเป้าหมายหลัก คือรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปีละไม่น้อยกว่า 50,000 ราย โดยได้จากนักท่องเที่ยวมาใช้จ่ายเป็นค่าบริการต่าง ๆ รวมถึงการเพิ่มรายได้ให้กับสถานประกอบการ วิสาหกิจชุมชน ประชาชนในพื้นที่เชิงอนุรักษ์ที่จำหน่ายสินค้าท้องถิ่นของที่ระลึก อาหารเครื่องดื่มและอื่น ๆ จากนักท่องเที่ยวและมีเป้าหมายรอง จำนวน 3 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 155 แห่ง 2) ประชาชน วิสาหกิจชุมชนผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีทักษะด้านดิจิทัลสามารถทำธุรกรรมทางการเงินและการตลาดออนไลน์ได้ และ 3) เพิ่มผลิตภาพแรงงาน ประชาชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในชุมชนจากเดิมประมาณร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5 เพื่อสนับสนุนเป้าหมายหลักให้บรรลุเป้าหมาย รวมทั้งกำหนดแนวทางบรรลุเป้าหมายรองจำนวน 11 กิจกรรมประกอบด้วย 1) การจัดระบบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 2) ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน 3) การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการสร้างงานสร้างอาชีพ 4) การพัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์สู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่ 5) การจัดการการเงินแห่งอนาคตเพื่อเศรษฐกิจชุมชน 6) โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 7) การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 8) การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางที่เป็นมิตร

ต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางและกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ
9) ยกระดับผู้ประกอบการสินค้าชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 สู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ
10) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทยกระจายรายได้สู่ชุมชน 11) แนวทางการส่งเสริมการขาย
สินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล โดยพิจารณาถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จ ปัจจัยแห่งความล้มเหลว ความท้าทาย
ความเสี่ยงและแนวทางการบริหารความเสี่ยง จึงมีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อรัฐบาลใน 3 ประเด็น คือ

1. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดนโยบายสนับสนุนการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยระบบ Immersive Technology Virtual Reality (VR) Augmented
Reality (AR) และ Mixed Reality (MR) จัดตั้งกองทุนสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้
การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน กำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่น
และยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นของชุมชน

2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3. สนับสนุนภาคเอกชน เช่น สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและผลักดันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จัดทำเส้นทางกรท่องเที่ยว จัดมหกรรม
ส่งเสริมการท่องเที่ยว การลงทุนธุรกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษากลุ่ม (Group Project) เรื่อง การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19 ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 94 ประจำปี 2564 ของวิทยาลัยนักบริหารสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ. ที่คณะผู้ศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ตลอดห้วงเวลาของการฝึกอบรมในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย จนสำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อย คณะผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ดร.วัชรวิชัย กิรติดุสิตโรจน์ ดร.ไพจิตร วิบูลย์ธนสาร และ อาจารย์สุรพันธ์ ปุสสเด็จ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ให้ความกรุณาและช่วยเหลือในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ แนวคิด คำแนะนำ และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำรายงานการศึกษากลุ่ม เล่มนี้สำเร็จลุล่วงและสมบูรณ์ด้วยดี ซึ่งควรต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ประโยชน์ต่อไป

ขอขอบคุณคณาจารย์และวิทยากรทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสามารถทำให้คณะผู้ศึกษากำหนดกรอบและมีแนวทางในการจัดทำรายงานการศึกษากลุ่มเล่มนี้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ. ทุกท่านที่อำนวยความสะดวก เอาใจใส่ ทุ่มเทร่างกายแรงใจและให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในสถานการณ์ที่ยากลำบากช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ดูแลเกี่ยวกับการฝึกอบรมในครั้งนี้เป็นอย่างดี

ท้ายนี้ คณะผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำข้อเสนอไปเป็นต้นแบบหรือประยุกต์ใช้เป็นแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนแต่ละพื้นที่ของจังหวัดต่าง ๆ ของประเทศต่อไป

คณะผู้ศึกษา กลุ่มที่ 4

3 กันยายน 2564

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ญ
1.สภาพทั่วไปของปัญหา	1
2.การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต	6
3.แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา	11
4.การนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ	20
5.สรุปในภาพรวม	26
บรรณานุกรม	30
คณะผู้จัดทำ	31

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1 ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ	4
ตารางที่ 2 แผนการดำเนินการ 5 ปี การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ ในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19	18
ตารางที่ 3 สรุปการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ	20

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	เครื่องชั่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ	1
ภาพที่ 2	อัตราการว่างงานของคนทั้งประเทศ	2
ภาพที่ 3	หนี้เสียภาคครัวเรือนจากผลกระทบโควิด-19	2
ภาพที่ 4	จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาคของโลกในปี 2563	3
ภาพที่ 5	ความเสี่ยงและโอกาสด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน	6
ภาพที่ 6	แนวโน้มการท่องเที่ยวของไทย	7
ภาพที่ 7	แนวโน้มมูลค่าตลาดการท่องเที่ยวรูปแบบ Ecotourism ของโลก	8
ภาพที่ 8	อัตราการขยายตัวรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน	9
ภาพที่ 9	การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)/แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ/ แผนปฏิรูปประเทศ/กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)	12
ภาพที่ 10	การจัดทำโครงการ/กิจกรรมตามหลัก Blueprint for change	19
ภาพที่ 11	โมเดลการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน รองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด-19	26

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

1. คำอธิบายสัญลักษณ์

STV	Special Tourist Visa นักท่องเที่ยวประเภทพิเศษ
UNWTO	United National World Tourist Organization องค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งประชาชาติ
IATA	International Air Transport Association สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ
GDP	Gross Domestic Production ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
WEF	World Economic Forum สภาเศรษฐกิจโลก
VR	Virtual Reality การจำลองสภาพแวดล้อมจริงเข้าไปให้เสมือนจริง
AR	Augmented Reality การนำเทคโนโลยีมาผสานระหว่างโลกแห่งความเป็นจริงและความเสมือนจริงเข้าด้วยกัน
MR	Mixed Reality คือการผสมจุดเด่นของเทคโนโลยี Virtual Reality (VR) และ Augmented Reality (AR) เข้าด้วยกัน และต่อยอดให้เหนือขึ้นไปอีกขั้นด้วยการสร้างภาพจำลองที่ผู้ใช้งานสามารถมีปฏิสัมพันธ์ตอบโต้ในสภาพแวดล้อมที่ผสานโลกจริงและโลกเสมือนจริงเป็นหนึ่งเดียว
SMEs	Small and Medium Enterprises
OTOP	One Tambon One Product
QC	Quality Control
AI	Artificial Intelligence
ICT	Information and Communication Technology
พรก.	พระราชกฤษฎีกา
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ททท.	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

2. คำนิยาม

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19 หมายถึง การสร้างฐานรากให้มั่นคงด้วยการเปลี่ยนวิกฤติไวรัสโควิด - 19 ให้เป็นโอกาสในการสร้างเศรษฐกิจฐานรากในระดับท้องถิ่นและชุมชน ควบคู่ไปกับการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค เพื่อให้เติบโตอย่างยั่งยืน ผ่านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตรวมทั้งการพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการเชิงสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพสูง โดยมีการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานและสนับสนุนกระบวนการผลิตที่เกี่ยวข้อง

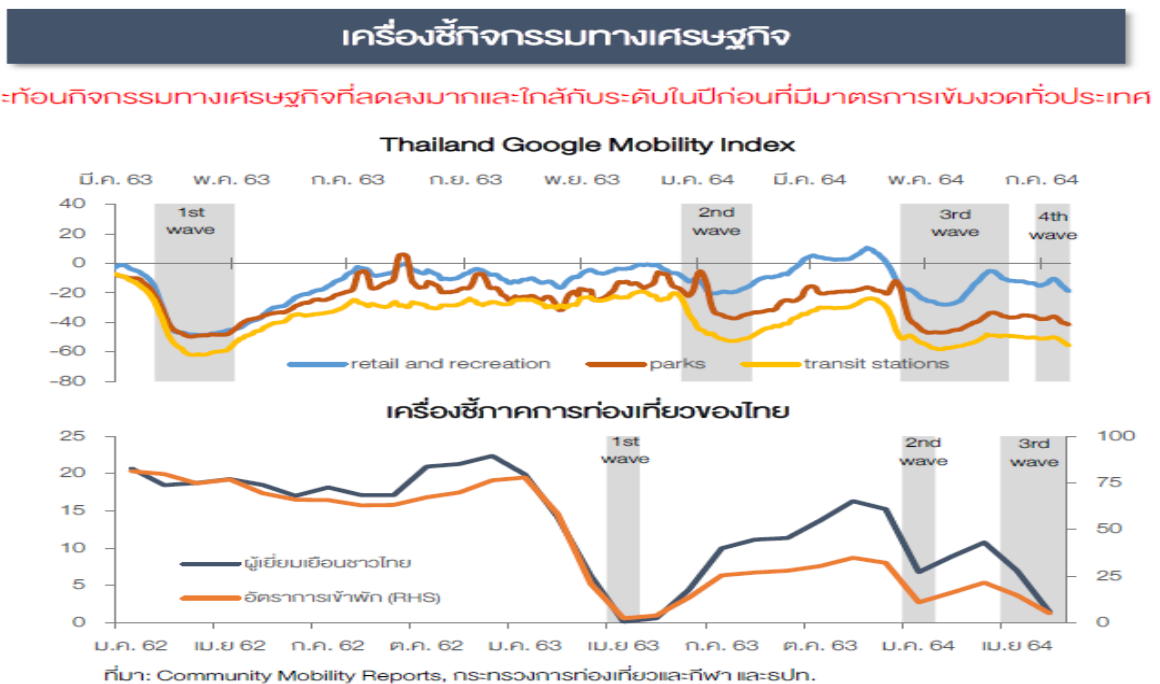
การสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน หมายถึง การให้ความรู้ การพัฒนาทักษะทางอาชีพนำไปประกอบอาชีพที่ก่อให้เกิดผลผลิตและบริการตามความชอบหรือความถนัดเพื่อสร้างรายได้เลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว สามารถพึ่งพาตนเองได้ ชุมชนสามารถดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ซึ่งงานที่ทำนั้นต้องเป็นอาชีพที่สุจริต ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดศีลธรรม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนโดยรวม โดยอาศัยแรงงาน ความรู้ ทักษะ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ เงินทุน แตกต่างกันไป

1. สภาพทั่วไปของปัญหา

1.1 สภาพปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

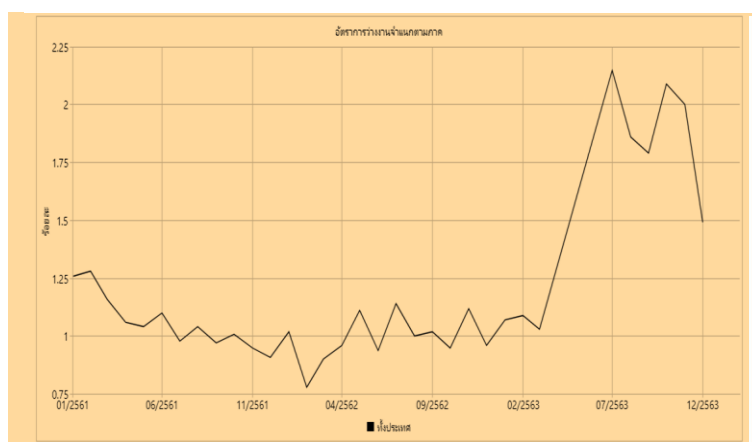
จากการพบผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่หรือโควิด-19 (COVID-19) ซึ่งเป็นไวรัสสายพันธุ์ใหม่ที่แพร่กระจายจากคนสู่คน เมื่อประมาณเดือนธันวาคม 2562 และได้แพร่ระบาดอย่างรวดเร็วสู่หลายประเทศในทุกภูมิภาคทั่วโลก ได้ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ซึ่งได้รับผลกระทบมากที่สุด โดยในปี 2564 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในแต่ละภาคอุตสาหกรรมถูกส่งต่อมายังตลาดแรงงานเกิดอัตราการว่างงานสูงขึ้นอย่างมากในทุกกลุ่มวัย และยังส่งผลไปถึงเยาวชนที่อยู่ในกระบวนการยุติธรรม ทำให้เกิดภาวะแรงงานคืนถิ่นกลับเข้าสู่เกษตรชนบทเพิ่มขึ้น โดยตั้งแต่เดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมา การเดินทางเข้าประเทศของนักท่องเที่ยวต่างชาติต้องหยุดชะงักลง เนื่องจากรัฐบาลไทยได้ประกาศปิดน่านฟ้าและพรมแดนระหว่างประเทศ เพื่อควบคุมการแพร่กระจายของโรคในประเทศ ส่งผลทำให้ตั้งแต่เดือนเมษายน-กันยายน 2563 ไม่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย ทั้งนี้ จากรายงานข้อมูลเบื้องต้นกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติในปี 2563 มีประมาณ 6.70 ล้านคน หดตัวร้อยละ 83.2 จากปี 2562 ขณะที่รายได้ท่องเที่ยวจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมีมูลค่าประมาณ 3.32 แสนล้านบาท หดตัวร้อยละ 82.6 การเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ติดลบร้อยละ 22.7 จากปี 2562 ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทยและโดยเฉพาะรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยลดลงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 เครื่องชี้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จะส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่ภาคการท่องเที่ยว จะไม่สามารถฟื้นตัวและปรับตัวตามความต้องการที่เปลี่ยนไป ภาคการท่องเที่ยวยังคงได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เนื่องจากนักท่องเที่ยวต่างชาติยังคงไม่สามารถเดินทางเข้าไทยได้อย่างสะดวก และยังส่งผลต่อการว่างงานและหนี้เสียภาคครัวเรือนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา ดังภาพที่ 2 และภาพที่ 3 ทั้งนี้ กระแสความตื่นตัวด้านมาตรฐานสุขภาพและการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทำให้นักท่องเที่ยวมีความต้องการการท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสุขอนามัยสูงขึ้น นอกจากนี้ พฤติกรรมการท่องเที่ยวยังมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป เป็นการเน้นท่องเที่ยวในประเทศซึ่งมีลักษณะการเดินทางในระยะใกล้ ๆ ใช้เวลาไม่มาก และเป็นสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งคนไม่พลุกพล่านทำให้รู้สึกปลอดภัยจากการติดเชื้อ โดยรูปแบบของบริการการท่องเที่ยวที่ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญด้านหนึ่งคือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลและตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ภาพที่ 2 อัตราการว่างงานของคนที่ประเทศไทย

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาพที่ 3 หนี้เสียภาคครัวเรือนจากผลกระทบโควิด-19 ปี 2563

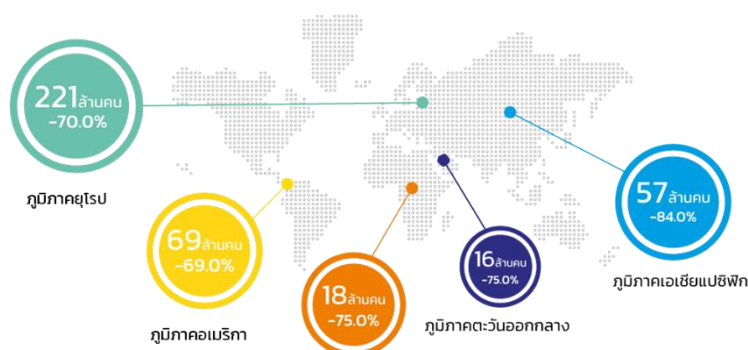
ที่มา <https://www.Matichon.co.th>

ดังนั้นเพื่อเป็นการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังวิกฤติโควิด-19 จึงจำเป็นต้องพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและคุณภาพการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนท้องถิ่น เป็นการสร้างงานสร้างอาชีพให้คนในชุมชนมีรายได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การลงทุนเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก การเป็นมัคคุเทศก์ การนำสินค้าที่เป็นศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว และการจ้างงานในส่วนของบริการอื่น ๆ เป็นต้น ทั้งนี้การจะจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต้องมีการบูรณาการทำงานจากทุกภาคส่วน เพื่อจัดที่พัก การคมนาคม กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ชนบทธรรมชาติ ประเพณี สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้เอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ให้ข้อมูลในการท่องเที่ยวในการรองรับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน และมีประสิทธิภาพ

1.2 ผลกระทบของโควิด-19 (COVID-19) ต่อการท่องเที่ยวของโลก

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลก โดยจากข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ หรือ UNWTO พบว่า ในปี 2563 จำนวนผู้คนเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศทั่วโลกมีเพียง 381 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 73.6 จากปี 2562 ซึ่งเป็นตัวเลขต่ำสุดนับแต่ปี 2530 และคาดว่าจะการท่องเที่ยวทั่วโลกจะสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวคิดเป็นมูลค่าไม่ต่ำกว่า 910 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ถึง 1.2 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเหตุการณ์นี้ส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เกี่ยวข้องในภาคท่องเที่ยวอย่างหนัก โดยจากข้อมูลของสมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ (International Air Transport Association : IATA) พบว่า อุตสาหกรรมการบินทั่วโลกสูญเสียรายได้คิดเป็นมูลค่าสูงถึงประมาณ 118 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่ความต้องการเดินทางหดตัวกว่าร้อยละ 65.9 จากปี 2562 นอกจากนี้ ธุรกิจอื่น ๆ อย่างโรงแรมและที่พัก พบว่าการจองห้องพัก (Hotel Booking – Sojern) ในปี 2563 มีการหดตัวกว่าร้อยละ 48 จากปี 2562 อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จในการพัฒนาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคโควิด-19 ทำให้ในช่วงปลายปี 2563 ในหลายประเทศ เช่น สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา อิสราเอล และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปได้รับรองวัคซีนและได้เริ่มทำการฉีดวัคซีนต้านโรคโควิด-19 ให้แก่เจ้าหน้าที่และประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งนับเป็นสัญญาณที่ดีต่อการระบาดของโรคโควิด-19 ที่กำลังแพร่ระบาดอย่างหนัก ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในแต่ละภูมิภาคของโลกในปี 2563

(ที่มา : UNWTO ข้อมูล ณ ก.พ. 2564)

1.3 ผลกระทบต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย

จากรายงานข้อมูลเบื้องต้นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาพบว่า ในไตรมาส 1 ปี 2563 นักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวน 6.69 ล้านคน ลดลงร้อยละ 38 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนหน้า หรือคิดเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่หายไปเป็นจำนวน 4.10 ล้านคน ในช่วงไตรมาส 2 ของปี 2563 นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่สามารถเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ คิดเป็นจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติหายไปกว่า 9 ล้านคน และทำให้ประเทศไทยสูญเสียโอกาสในการสร้างรายได้จากตลาดนักท่องเที่ยวต่างชาติเฉพาะในไตรมาส 2 ของปี 2563 คิดเป็นมูลค่าประมาณ 3.89 แสนล้านบาท เมื่อเทียบกับฐานรายได้ในปี 2562 นับเป็นเหตุการณ์ที่เลวร้ายไม่เคยปรากฏขึ้นมาก่อน ในไตรมาส 4 ปี 2563 ที่ผ่านมา นักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยมีจำนวน 10,822 คนโดยนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวจากภูมิภาคยุโรป รองลงมา คือ นักท่องเที่ยวจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การหดตัวของเศรษฐกิจดังกล่าว ได้นำไปสู่ปัญหาสภาพคล่องทางธุรกิจและความเสี่ยงต่อการปิดกิจการในภาคบริการ การท่องเที่ยว และกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่มีความเปราะบางและมีขีดความสามารถในการรองรับความเสี่ยงได้น้อยกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

ส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว (Tourism GDP) ในไตรมาส 1 ของปี 2563 มีมูลค่า 539,150.44 ล้านบาท ลดจากไตรมาสเดียวกันของปี 2561 (788,899.82 ล้านบาท) ร้อยละ 31.65 และลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2562 (816,560.39 ล้านบาท) ร้อยละ 33.97 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

ผลกระทบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

รายละเอียด	หน่วย	2560r	2561p	2562e	2561p				2562e				2563e
					Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
ค่าใช้จ่ายจากการท่องเที่ยว (รายได้จากการท่องเที่ยว) (Tourism Expenditure)	ล้านบาท	2,855,049.98	2,983,525.66	3,053,839.39	807,623.91	653,556.43	723,113.83	799,231.49	840,118.68	666,380.09	744,057.27	803,283.35	524,570.19
%การเปลี่ยนแปลง (Y-o-Y)	ร้อยละ	10.62	4.50	2.36	10.46	3.46	-1.07	4.99	4.02	1.96	2.90	0.51	-37.56
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว (Tourism GDP)	ล้านบาท	2,779,981.18	2,911,700.76	2,976,402.80	788,899.82	637,972.22	704,504.67	780,324.05	816,560.39	650,344.28	726,243.97	783,254.15	539,150.44
- ทางตรง	ล้านบาท	1,134,277.18	1,186,450.02	1,210,527.33	322,349.10	260,504.40	285,266.21	318,330.31	331,264.58	264,541.60	295,790.34	318,930.80	236,038.63
- ทางอ้อม	ล้านบาท	1,645,704.00	1,725,250.74	1,765,875.47	466,550.72	377,467.82	419,238.46	461,993.74	485,295.81	385,802.68	430,453.63	464,323.35	303,111.81
ภาษีจากการท่องเที่ยว (ทางตรง)	ล้านบาท	83,197.28	91,446.59	88,708.87	25,198.39	21,016.05	21,393.87	23,838.28	24,377.19	20,257.28	20,878.71	23,195.71	18,209.20
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ* (GDP of the Country)	ล้านบาท	15,486,551.00	16,365,572.00	16,875,891.00	4,050,238.00	3,998,361.00	4,063,328.00	4,253,645.00	4,217,970.00	4,147,950.00	4,175,125.00	4,334,846.00	4,177,542.00
สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว/ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Tourism GDP/ Total GDP)	ร้อยละ	17.95	17.79	17.64	19.48	15.96	17.34	18.34	19.36	15.68	17.39	18.07	12.91
- สัดส่วน TGDP ทางตรง / ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	ร้อยละ	7.32	7.25	7.17	7.96	6.52	7.02	7.48	7.85	6.38	7.08	7.36	5.65
- สัดส่วน TGDP ทางอ้อม / ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ	ร้อยละ	10.63	10.54	10.46	11.52	9.44	10.32	10.86	11.51	9.30	10.31	10.71	7.26
การจ้างงานในด้านการท่องเที่ยว (Total Employment in Tourism Sector)	คน	4,318,297	4,393,294	4,416,075	4,383,015	4,362,334	4,377,928	4,442,260	4,477,655	4,439,628	4,442,728	4,384,254	4,546,893
การจ้างงานทั้งหมด	คน	37,458,250	37,864,550	37,613,440	37,361,480	37,884,450	38,301,020	37,911,240	37,702,700	37,781,800	37,486,330	37,482,920	37,424,210
สัดส่วนการจ้างงานในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวต่อการจ้างงานทั้งหมด (ร้อยละ)	ร้อยละ	11.53	11.60	11.74	11.73	11.51	11.43	11.72	11.88	11.75	11.85	11.70	12.15

หมายเหตุ : e หมายถึง ข้อมูลประมาณการ (ประมาณการ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2563)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศด้านการท่องเที่ยว (Tourism GDP) เป็นารวม TGDP ทางตรง และ ทางอ้อม (ไม่รวม Induced impact)

ความพยายามของรัฐบาลที่ผ่านมา

รัฐบาลได้สนับสนุนงบประมาณแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 และ 2564 เป็นจำนวน 6,801.2400 ล้านบาท และ 6,774.9314 ล้านบาท ตามลำดับและแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบของไวรัสโควิด-19 ภายใต้กรอบวงเงิน 4 แสนล้านบาท ตาม พ.ร.ก.กู้เงินฯ 1 ล้านล้านบาท (รอบที่ 1) อนุมัติแผนงานกระตุ้นการอุปโภคบริโภค และการท่องเที่ยวในประเทศ เพื่อกระตุ้นภาคการท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ โครงการเราเที่ยวด้วยกัน และโครงการกำลังใจ รวมมูลค่า 22,400 ล้านบาท พัฒนาระบบสำหรับการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพระหว่างและหลังวิกฤติโควิด-19 กว่า 6 พื้นที่ กระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ จำนวนกว่า 2.0 ล้านคน/ครั้ง และคาดว่าจะสามารถเพิ่มรายได้ทางตรงให้แก่ผู้ประกอบการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้ไม่น้อยกว่า 50,000 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลได้จัดทำแผนภูมิก่อเกิดแลนด์บ็อกซ์เป็นโครงการนำร่องในการฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ ประกอบกับในด้านการพัฒนาระบบนิเวศการท่องเที่ยว ภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่ใส่ใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนทั้งผู้ประกอบการ นักท่องเที่ยว รวมถึงชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและช่วยกันลดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยได้มีการนำเสนอโครงการท่องเที่ยวอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายใต้ “แนวคิด 7 Greens” ซึ่งเป็นการเสนอทางเลือกทางการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวภายใต้องค์ประกอบของแนวคิดอนุรักษ์การเดินทางที่เน้นการประหยัดพลังงาน แหล่งท่องเที่ยวสีเขียว กิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนสีเขียวที่มีเอกลักษณ์ การจัดการธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจิตอาสาในการดูแลสิ่งแวดล้อม ในส่วนของการดำเนินงานในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด-19 ได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ “อิงเที่ยว อิงรักษ์” (Responsible Tourism) เป็นหนึ่งในแนวคิดท่องเที่ยววิถีใหม่ (New Normal) มุ่งเน้นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และอัตลักษณ์ท้องถิ่น โดยมีการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่นำร่อง 3 พื้นที่ คือ จังหวัดเชียงใหม่ ภูเก็ตและสุราษฎร์ธานี

ซึ่งจากข้อมูลของ ททท. สรุปยอดการใช้จ่ายตามโครงการเราเที่ยวด้วยกันเฟส 1 และเฟส 2 มีจำนวนทั้งสิ้น 15,174.1 ล้านบาท ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมด 83,087 แห่ง และประชาชนลงทะเบียน 8.16 ล้านคน รายได้ทางอ้อมสู่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวประมาณ 1,834.76 ล้านบาท ประมาณการรายได้ที่เกิดจากโครงการเราเที่ยวด้วยกันประมาณ 26,193.59 ล้านบาท สำหรับโครงการกำลังใจ จำนวนเงินที่ใช้จ่ายแล้ว 1,354.442 ล้านบาท จำนวน อสม. รพ.สต. และเจ้าหน้าที่เดินทาง 680,806 คน และตามโครงการแนวคิด 7 Greens ททท.ได้มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยว 7 Greens ใน 3 พื้นที่ที่มีต้นทุนความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวค่อนข้างสูง และเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง ได้แก่ เกาะหมาก จ.ตราด ถือเป็นชุมชนต้นแบบ Low Carbon ชุมชนพลังงานทดแทน จ.พังงา เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย จ.น่าน เมืองเล็ก ๆ ที่มีในเสน่ห์ เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างชาติ

1.4 สรุปปัญหาและความพยายามในอดีตที่ผ่านมา

สรุปภาพรวมจะเห็นได้ว่ารายได้จากการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้มีการจัดสรรงบประมาณ ทั้งจากงบปกติและงบตาม พ.ร.ก. กู้เงินฯ และจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและยังให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่ใส่ใจต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ภาคการท่องเที่ยวในภาพรวมของประเทศ มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่สูงขึ้นได้

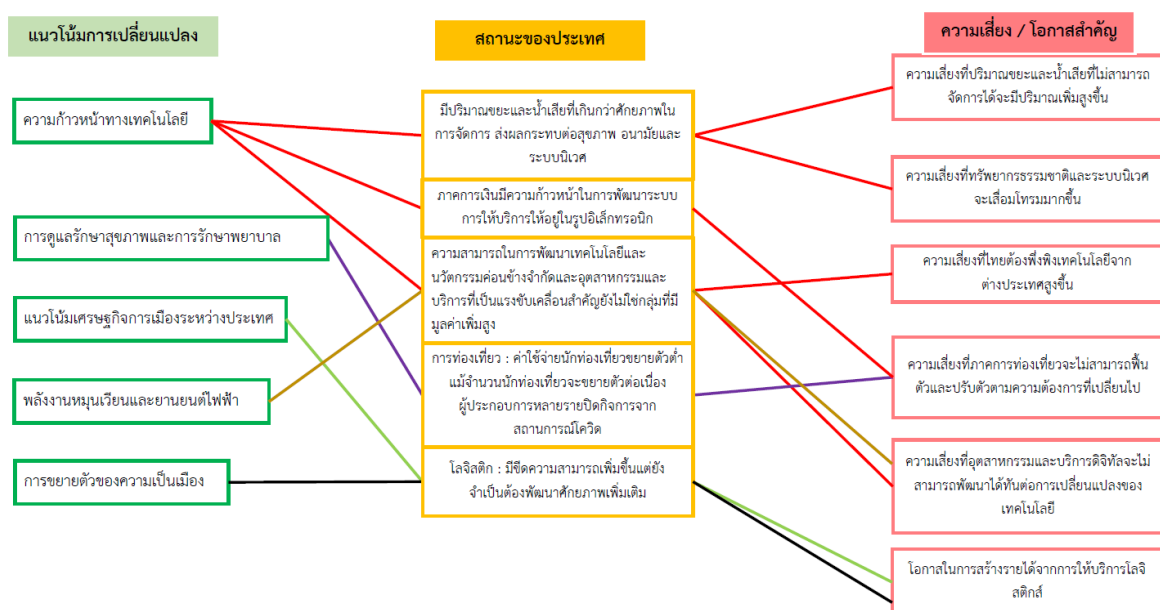
2. การคาดการณ์ปัญหาและโอกาสการพัฒนาของประเทศในอนาคต

2.1 ทิศทางในอนาคตของปัญหา

2.1.1 สถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด - 19 กับโอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างกว้างขวางและรุนแรงในเกือบทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย การแพร่ระบาดของโรคอย่างรุนแรงและต่อเนื่องมิได้เป็นเพียงวิกฤตการณ์ทางสาธารณสุขเท่านั้น แต่ได้ส่งผลกระทบต่อถึงมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม การใช้ชีวิตของประชากรและโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะต่อไปอย่างมีนัยสำคัญ โดยผลกระทบและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อในระดับโลกและไทย ในด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีเข้าสู่ยุคดิจิทัล ถูกเร่งให้มีความสำคัญต่อภาคเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น การซื้อขายสินค้าและบริการผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การทำธุรกรรมดิจิทัลแทนการชำระด้วยเงินสด รูปแบบการท่องเที่ยวเสมือนจริง (Virtual Reality) อีกทั้งกระแสความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรอบความร่วมมือของประเทศในการลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบตเตอรี่ได้สร้างแรงกดดันให้เกิดการพัฒนา และประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการผลิต ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาการผลิตไฟฟ้าจากพลังงานหมุนเวียนไปใช้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในชุมชน ประกอบกับการขยายตัวของความเป็นเมืองก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความสะดวกรวดเร็วด้านการคมนาคมขนส่ง สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก โดยรูปแบบของบริการการท่องเที่ยวที่ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญประกอบด้วย การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ความงามและแพทย์แผนไทย ท่องเที่ยวสำราญทางน้ำ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และท่องเที่ยวเชื่อมโยงภูมิภาค จึงเป็นความท้าทายและโอกาสที่สำคัญสำหรับการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวในระยะต่อไปในการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ ตามภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ความเสี่ยงและโอกาสด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

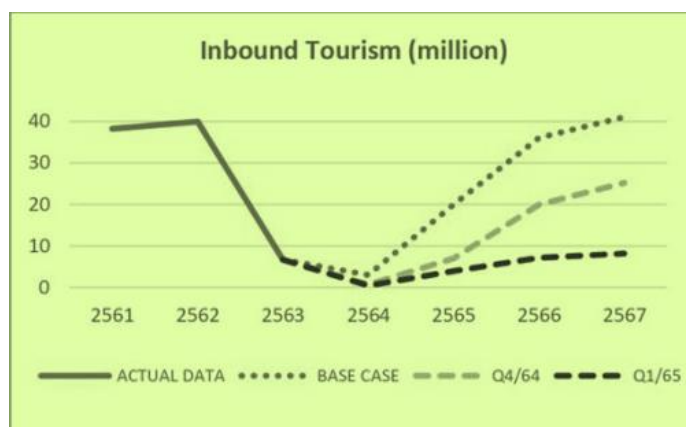

2.1.2 แนวโน้มในอนาคตต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

ภาคการท่องเที่ยวมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสร้างมูลค่าเพิ่มสูงถึง 3 ล้านล้านบาทในปี 2562 คิดเป็นร้อยละ 18 ของ GDP การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคการท่องเที่ยวภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ได้มุ่งเน้นการสร้างหลากหลายของบริการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวยังมีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงคุณภาพและมาตรฐานของผู้ให้บริการมากขึ้นด้วย ซึ่งการยกระดับสมรรถนะบุคลากรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ส่งผลให้อุปสงค์ที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย อย่างไรก็ตามก็มีความตื่นตัวในการป้องกันโรคติดต่อที่สืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ก็จะเป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการด้านบริการสุขภาพและการท่องเที่ยวต้องยกระดับมาตรฐานด้านความสะอาดและสุขอนามัยในการให้บริการให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานสากล โดยรักษาความน่าเชื่อถือสำหรับนักท่องเที่ยวทุกระดับ พร้อมกับเพิ่มสัดส่วนของนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพสูง และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ ซึ่งแนวโน้มการท่องเที่ยวของไทยตั้งแต่ปี 2564 คาดว่าจะค่อย ๆ ฟื้นตัว โดยยังตั้งเป้าหมายนักท่องเที่ยวต่างชาติ 3 ล้านคน และนักท่องเที่ยวชาวไทย แต่ยังคงต้องติดตามสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 อย่างใกล้ชิด ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 แนวโน้มการท่องเที่ยวของไทย

ที่มา : กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา

ทั้งนี้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำโครงการยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไทยมาตรฐานความปลอดภัยด้านสุขอนามัย (Amazing Thailand Safety and Health Administration : SHA) โดยนำมาตราความปลอดภัยด้านสาธารณสุขผนวกกับมาตรฐานการให้บริการที่มีคุณภาพของสถานประกอบการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นด้านสุขอนามัยและความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว สถานประกอบการและบริการการท่องเที่ยวจะต้องปฏิบัติตามแนวทางการควบคุมโควิด-19 อย่างเคร่งครัดตามที่กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขกำหนด ต้องมีความปลอดภัยของสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมแผนการพัฒนาหรือขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อมุ่งเน้นการสร้างเชื่อมั่นด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นและส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างชุมชน ท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว สุขอนามัยและสุขภาพในสถานประกอบการและบริการการท่องเที่ยว เช่น โฮมสเตย์ บ้านพัก ร้านค้าของที่ระลึกและร้านอาหาร มีความสะอาดสบาย สะอาด ปลอดภัย รวมถึงมีมาตรฐานความปลอดภัย และมาตรฐานการดูแลสุขภาพของการขนส่ง ความเชื่อมั่นในบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในสถานประกอบการท่องเที่ยวรวมถึงความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

2.2 Potential Demand โอกาสการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคต

กลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคต ประกอบด้วย

- 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างชาติที่ต้องการแสวงหาประสบการณ์ใหม่จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่คงความเป็นอัตลักษณ์ในแต่ละพื้นที่
- 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและผู้เกษียณทั้งคนไทยและต่างชาติ ซึ่งมีเวลาและกำลังซื้อสูง
- 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวคนรุ่นใหม่ที่ใช้ดิจิทัลแพลตฟอร์มและข้อมูลออนไลน์
- 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงธุรกิจที่เดินทางเข้ามาทำธุรกิจและพักผ่อน

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวในปัจจุบันที่นานาประเทศให้ความสำคัญ เพื่อการมุ่งไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศและนานาชาติ ทั้งนี้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ความสำคัญกับการให้การศึกษาหรือการเรียนรู้ หรือมุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์มากกว่าการมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียว โดยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีความ รับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ มีการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อม และให้การศึกษาแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งการ ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีขนาดตลาดค่อนข้างเล็ก โดยตลาดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของทั้งโลกมีมูลค่าราว 7 หมื่นล้าน เหรียญสหรัฐ หากพิจารณามิติของการเติบโตพบว่าตลาดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของทั้งโลกมีอัตราการเติบโตสูง โดยคาดการณ์ว่าจะมีอัตราการเติบโตถึง 20% ต่อปีในอนาคต ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 แนวโน้มมูลค่าตลาดการท่องเที่ยวรูปแบบ Ecotourism ของโลก

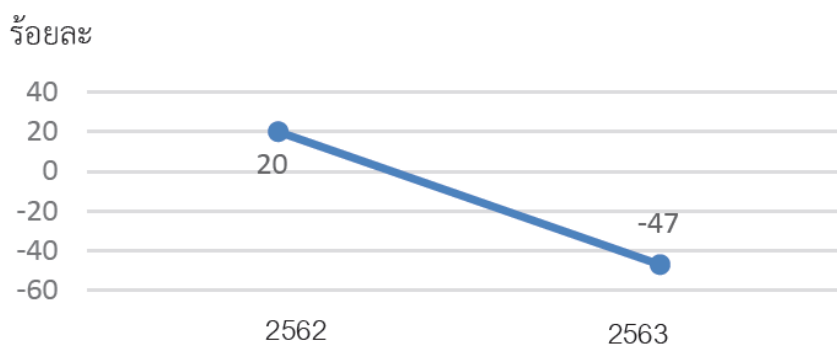
ที่มา: UNWTO

ในมิติขีดความสามารถทางการแข่งขันพบว่าจากการจัดอันดับของ Alternet และ Lonely Planet ประเทศไทยไม่ติดหนึ่งในอันดับจุดหมายปลายทางสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เกือบทั้งหมดอยู่ในทวีปอเมริกาใต้ แอฟริกา และยุโรป เช่น บราซิล คอสตาริกา โดมินิกัน เคนยา นอร์เวย์ และไอซ์แลนด์ ประเทศนิวซีแลนด์ก็เป็นอีก หนึ่งประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศให้ พื้นที่กว่า 30 เปอร์เซ็นต์ของประเทศ เป็นเขตอุทยานแห่งชาติ และมีสโลแกนสำหรับการท่องเที่ยวนิวซีแลนด์ว่า เป็นการท่องเที่ยวสีเขียวและสะอาดแบบร้อยเปอร์เซ็นต์ โดยใช้คำภาษาอังกฤษว่า 100 % Pure New Zealand

สำหรับในประเทศไทยการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้มีการขับเคลื่อนด้วยเช่นกัน เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดชัยภูมิ มีทั้งการท่องเที่ยวชมธรรมชาติและศึกษาเรื่องราวของสรรพชีวิต เช่น เดินเที่ยวบนเส้นทางศึกษาธรรมชาติภายในเขตอุทยานแห่งชาติ เดินป่าระยะไกล ดูนก ดูผีเสื้อ ดูพรรณไม้ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น การเที่ยวชมฟาร์มปศุสัตว์ ไร่่องุ่น โดยมีวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาจิตสำนึกและความเข้าใจของนักท่องเที่ยวในการทำคุณประโยชน์แก่สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเป็นการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ ของนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญมากขึ้น ปัจจุบันกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาอยู่ระหว่างจัดเก็บข้อมูลรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพื่อให้ครบถ้วนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม เบื้องต้นสามารถพิจารณาสถานการณ์จากรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) ซึ่งมีแนวคิดและกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมได้โดยในปีงบประมาณ 2563 พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวของชุมชนต้นแบบของ อพท. จำนวน 20 ชุมชน มีการหดตัวอย่างรวดเร็วถึงร้อยละ 46.54 จากที่เคยขยายตัวร้อยละ 20.13 ในปี 2562 นอกจากนี้หากพิจารณารายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมของจังหวัดที่ อพท. ส่งเสริมให้เป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ได้แก่ จ.เลย จ.สุโขทัย จ.สุพรรณบุรี และ จ.น่าน พบว่ามีรายได้ลดลงร้อยละ 41.33 จากปีงบประมาณ 2562 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 ที่มีการควบคุมการเดินทางทั่วประเทศตามคำสั่งของศูนย์บริหารสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-19 หรือ ศบค. เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดดังกล่าว ทำให้ในช่วงเดือนมกราคมถึงเมษายน 2563 ไม่มีการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวและการปิดพรมแดนจนถึงสิ้นปีงบประมาณ 2563 ซึ่งการหดตัวดังกล่าว ทำให้เป้าหมายที่กำหนดให้รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ขยายตัวร้อยละ 5 ต่อปี มีความท้าทายอย่างมากสำหรับประเทศไทย ดังภาพที่ 8

ภาพที่ 8 อัตราการขยายตัวรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

อัตราการขยายตัวรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ที่มา: อพท.

ประเด็นปัญหาและผลกระทบจากแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลง

จากการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของไทยที่ผ่านมา พบว่ามีประเด็นปัญหาหลักที่ส่งผลให้ประเทศไทยยังมีขีดความสามารถในการแข่งขันไม่สูงเท่าที่ควร รวมไปถึงแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคตดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาหลัก

1) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) เป็น Niche market: เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับความนิยม และเป็น Niche Market จึงไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนจากภาครัฐมากนัก แต่สามารถขายแพคเกจทัวร์ได้ราคาสูงกว่าการท่องเที่ยวทั่วไปประมาณ 20-30%

2) ตลาดไทยยังคงไม่ปรับตัวในการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) มากนัก ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยทั่วไปยังไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญเรื่องการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากนัก

ผลกระทบจากแนวโน้มทิศทางการเปลี่ยนแปลง

การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Ecotourism) จะได้รับความนิยมมากขึ้น กระแสความใส่ใจในสิ่งแวดล้อมที่เพิ่มมากขึ้นจะมีส่วนผลักดันให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น โดยนักท่องเที่ยวกลุ่มยุโรปและอเมริกาเป็นกลุ่มหลักที่มีความสนใจ และเห็นคุณค่าของการท่องเที่ยวรูปแบบนี้อีกทั้งยังมีศักยภาพในการใช้จ่ายสูง อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของความเป็นเมืองที่มีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดได้สร้างผลกระทบโดยตรงต่อการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ยิ่งไปกว่านั้นวิกฤติการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ยังส่งผลกระทบต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะส่งผลกระทบต่อภาคการท่องเที่ยวของไทย อัตราการว่างงานปรับตัวเพิ่มสูงขึ้น และถ้าประชาชนยังได้รับวัคซีนไม่เป็นไปตามแผนการฉีดวัคซีนที่รัฐบาลกำหนดไว้ นโยบายการเปิดประเทศหรือการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะส่งผลให้เศรษฐกิจของไทยโดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการท่องเที่ยวซึ่งถือเป็นเครื่องจักรขับเคลื่อนเศรษฐกิจของไทยไม่สามารถฟื้นตัวขึ้นได้

2.3 สรุปการคาดการณ์ในอนาคต

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ **ควรพร้อมรับ**กับการส่งเสริมการท่องเที่ยวภายในประเทศทั้งในกลุ่มภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป ยกเว้นมาตรฐานความปลอดภัยโดยเฉพาะในการสอบสวนโรคและติดตามกลุ่มเสี่ยงอย่างทั่วถึงและครอบคลุม พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ พร้อมทั้งพัฒนาชุมชนผู้ประกอบการ และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและมุ่งเน้นการใช้แรงงานและทรัพยากรในท้องถิ่นและส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความหลากหลายทั้งในรูปการเป็นแหล่งให้ความรู้ด้านการเกษตรเพื่อและการพักผ่อนหย่อนใจที่มีความปลอดภัยสร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยว ด้วยการ **ปรับรูปแบบ**และสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้จุดแข็งของไทยภายใต้เงื่อนไขและบริบทใหม่ของโลก อาทิ การส่งเสริมภาพลักษณ์ของไทยในฐานะประเทศที่ปลอดภัยจากโรคระบาด เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้มีกำลังซื้อสูงและการท่องเที่ยวแบบเที่ยวไปด้วยทำงานไปด้วย เพิ่มความหลากหลายให้กับการท่องเที่ยวโดยเชื่อมโยงกับบริการทางการแพทย์และการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อทำการตลาดและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ พร้อมกับมี **การเปลี่ยนแปลง** สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่การท่องเที่ยว โดยประยุกต์ใช้จุดแข็งของไทยภายใต้เงื่อนไขและบริบทใหม่ของโลก อาทิ การส่งเสริมภาพลักษณ์ของไทยในฐานะประเทศที่ปลอดภัยจากโรคระบาด เพื่อให้เป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้มีกำลังซื้อสูงทั้งแนวทางการส่งเสริมการลงทุน รูปแบบการท่องเที่ยวที่สนับสนุนรวมถึงกลไกและวิธีการในการติดตามประเมินผลที่สามารถสะท้อนการดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม และเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเมืองรองและท้องถิ่นที่มีศักยภาพ เพื่อกระจายรายได้ไปยังชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

3. แนวทางแก้ปัญหา และ/หรือ การพัฒนา

3.1 สรุปการเชื่อมโยงฯ ผลวิเคราะห์ในหัวข้อที่ 1 และ 2

จากการศึกษาวิเคราะห์ในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ปัญหาเหตุการณ์การระบาดของโรคโควิด – 19 ส่งผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยหดตัวลงอย่างมาก ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย และตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี รูปแบบของบริการท่องเที่ยวที่ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญด้านหนึ่งคือ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โดยการส่งเสริมการท่องเที่ยวผ่านการสร้างและพัฒนาสินค้าและบริการด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลและตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งจากแนวโน้มที่ผ่านมาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีตลาดค่อนข้างเล็ก โดยตลาดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของโลกมีมูลค่า 7 ล้านเหรียญสหรัฐ แต่มีติของการเติบโตพบว่าตลาดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของโลก มีอัตราเติบโตสูงถึงร้อยละ 20 ต่อปีในอนาคต ซึ่งในมิติขีดความสามารถในการแข่งขัน ประเทศไทยไม่ติดหนึ่งในอันดับจุดหมายปลายทางสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เป็น Niche Market สามารถขายแพคเกจทัวร์ได้ราคาสูงกว่าการท่องเที่ยวทั่วไปประมาณ 20-30 % ดังนั้น การที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ต้องปรับรูปแบบและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่นักท่องเที่ยว เพิ่มความหลากหลายให้กับนักท่องเที่ยว พัฒนาอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อทำการตลาดและสร้างประสบการณ์การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ พร้อมเปลี่ยนแปลงแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มุ่งเน้นเชิงคุณภาพมากกว่าปริมาณ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นเพื่อกระจายรายได้ให้กับชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก

3.2 เป้าหมายหลักภายใน 5 ปี/แนวคิด หลักการของเป้าหมายหลัก

ภายใน 5 ปี (พ.ศ.2565 – 2569) ดำเนินการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างงานอาชีพในชุมชนพื้นถิ่นเศรษฐกิจหลังวิกฤติโควิด – 19 โดยมีแนวคิดหลักการของเป้าหมายหลักที่สำคัญ ดังนี้

3.2.1 เป้าหมายหลัก

1. รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มขึ้นร้อยละ 10
2. สร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปีละไม่น้อยกว่า 50,000 ราย

3.2.2 ข้อมูลและเหตุผลเพื่อสนับสนุนเป้าหมายหลัก

ตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการท่องเที่ยว รายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุในปี พ.ศ. 2565 อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม ขยายตัวร้อยละ 10 ประกอบกับจากการคาดการณ์การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ของกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา ข้อมูล ณ 1 มิถุนายน 2564 คาดการณ์การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวปี พ.ศ. 2564 ถึง พ.ศ. 2567 โดยตั้งแต่ปี พ.ศ.2565-2567 รายได้จากการท่องเที่ยวคาดการณ์จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 225.92, 28.18 และ 17.37 ตามลำดับ และการคาดการณ์การสร้างงานในชุมชนร้อยละ 10 ของจำนวนคนตกงาน 2.5 ล้านคน ภายใน 5 ปี ซึ่งการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างงานอาชีพในชุมชนพื้นถิ่นเศรษฐกิจหลังวิกฤติโควิด – 19 ภายในระยะเวลา 5 ปี (ปี พ.ศ.2565 – 2569) จะเป็นตัวขับเคลื่อนให้รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศเพิ่มขึ้นได้ถึงร้อยละ 10 และสามารถสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปีละไม่น้อยกว่า 50,000 ราย โดยมีแนวทางการขับเคลื่อนแบบก้าวกระโดดด้วยนวัตกรรม ซึ่งได้นำหลักการจัดทำโครงการ/กิจกรรมแบบขั้นบันไดการเปลี่ยนแปลงและ

การเติบโตแบบก้าวกระโดดมั่นคงตามหลัก Blueprint for Change และนำไปสู่การจัดทำโครงการที่ไม่เคยทำมาก่อนตั้งแต่ต้นน้ำ (Up Stream) กลางน้ำ (Main Stream) และปลายน้ำ (Down Stream)

3.2.3 เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)/แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ/แผนปฏิรูปประเทศ/กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

นโยบายรัฐบาลได้กำหนดไว้เป็นยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สรุปความเชื่อมโยงได้ดังนี้

(1) **เชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2581)** ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่กำหนดไว้ 2 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างขีดความสามารถของการแข่งขัน มี 3 ประเด็น คือ 1) แม่เหล็กการท่องเที่ยวระดับโลก 2) โครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทยเชื่อมโยงโลก 3) สร้างนักรบเศรษฐกิจยุคใหม่ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มี 3 ประเด็น คือ 1) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว 2) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ 3) พัฒนาพื้นที่เมืองชนบท เกษตรกรรม และอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้นการเติบโตที่เป็นเมืองอย่างยั่งยืน

(2) **การเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ** ได้แก่ แผนแม่บทย่อยด้านการท่องเที่ยว คือการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลตามศักยภาพของพื้นที่ ทั้งการท่องเที่ยววิถีชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

(3) **การเชื่อมโยงกับแผนปฏิรูปประเทศ** ประเด็นที่ 5 ด้านเศรษฐกิจ การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวคุณภาพสูง

(4) **การเชื่อมโยงกับกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)** การขับเคลื่อนประเทศสู่เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมสร้างคุณค่าอย่างยั่งยืน ภายในปี 2570 โดยมีจุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณค่าและความยั่งยืน การท่องเที่ยวไทยมีจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวรูปแบบเฉพาะ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวได้รับการดูแลรักษาให้มีความยั่งยืนและเน้นคุณค่าอย่างเหมาะสมกับพื้นที่ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รายได้จากการท่องเที่ยวมีสัดส่วนกระจายตัวสู่เมืองรองในทุกภูมิภาค และกระจายตัวสู่ชุมชน และผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่มากขึ้น ด้วยการสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่อย่างเป็นประสิทธิภาพ สรุปการเชื่อมโยงดังภาพที่ 9

ภาพที่ 9 การเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580)/แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ/แผนปฏิรูปประเทศ/กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

เป้าหมายรอง

เป้าหมายรองเพื่อนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายหลัก ประกอบด้วย 3 เป้าหมายรอง ได้แก่ 1) การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 155 แห่ง 2) ประชาชน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีทักษะด้านดิจิทัลสามารถทำธุรกรรมทางการเงินและการตลาดออนไลน์ได้ และ 3) เพิ่มผลิตภาพแรงงาน ประชาชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในชุมชน จากเดิมร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5 ซึ่งแต่ละเป้าหมายรองมีกิจกรรมสนับสนุนเป้าหมายรอง ดังนี้

เป้าหมายรองที่ 1 การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 155 แห่ง

- 1) การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ภายหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด - 19 (กรมอุทยานแห่งชาติ)
- 2) การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางและกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ (กรมทางหลวง)
- 3) การจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (สำนักงบประมาณ)
- 4) การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทยกระจายรายได้สู่ชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา)
- 5) การพัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์สู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่ (กรมส่งเสริมการเกษตร)

เป้าหมายรองที่ 2 ประชาชน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีทักษะด้านดิจิทัลสามารถทำธุรกรรมทางการเงินและการตลาดออนไลน์ได้

- 1) การจัดการการเงินแห่งอนาคตเพื่อเศรษฐกิจชุมชน (กรมบัญชีกลาง)
- 2) แนวทางการส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์)

เป้าหมายรองที่ 3 เพิ่มผลิตภาพแรงงาน ประชาชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในชุมชน จากเดิมร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5

- 1) ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม)
- 2) การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการสร้างงานสร้างอาชีพ (กรมพินิจฯ)
- 3) โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน)
- 4) ยกกระดับผู้ประกอบการสินค้าชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 สู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ (กรมวิทยาศาสตร์บริการ)

3.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมายรอง

การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างงานอาชีพในชุมชนพื้นถิ่นเศรษฐกิจหลังวิกฤติโควิด - 19 ได้นำหลักการวิเคราะห์ การจัดทำโครงการ/กิจกรรม แบบขั้นบันไดการเปลี่ยนแปลง และการเติบโตแบบก้าวกระโดดที่มั่นคง ตามหลัก Blueprint for Change นำไปสู่การคิดค้นโครงการที่เป็นนวัตกรรมใหม่ตั้งแต่ต้นน้ำ (Up Stream) กลางน้ำ (Main Stream) และ ปลายน้ำ (Down Stream) โดยดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรม กำหนดแผนการดำเนินการไว้ภายใน 5 ปี (Road map : พ.ศ.2565-2569) ต้องบรรลุตามเป้าหมายรองที่กำหนดไว้ดังนี้

เป้าหมายรองที่ 1: การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จำนวน 155 แห่ง **โครงการที่ 1 การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ**

กรอบแนวคิด: เป็นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีมูลค่าสูงด้วยทุนมนุษย์ทุนทางธรรมชาติ เพื่อสร้างสรรค์คุณค่าทางเศรษฐกิจและความหลากหลายของการท่องเที่ยว ด้วยการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการพัฒนาต่อยอดจากรูปแบบที่ได้ดำเนินการไว้แล้ว หรือยังไม่ได้มีการดำเนินการมาก่อนหน้า ได้แก่ การพัฒนาระบบการคมนาคมเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวที่ปราศจากอุปสรรคสำหรับคน ทั้งพัฒนาแอปพลิเคชันที่อำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยว พัฒนาระบบความปลอดภัยและสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือนักท่องเที่ยวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ท่องเที่ยว การส่งเสริมสุขอนามัยในแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านสื่อโฆษณาต่าง ๆ ทั้งออนไลน์และออฟไลน์ ควบคู่กับมาตรการด้านการตลาดมาช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อสร้างความเชื่อมั่นกับนักท่องเที่ยว การจัดแคมเปญส่งเสริมการท่องเที่ยวภายใต้สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น หรือการจัดธีมงาน (Theme) เพื่อโปรโมทสถานที่ท่องเที่ยว การจัดโปรโมชันต่าง ๆ การลดค่าธรรมเนียมต่าง ๆ (2) การฝึกอบรมทักษะบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีทักษะ ความรู้ที่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดการท่องเที่ยว เช่น ความรู้ทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว การฝึกเป็นไกด์ การเรียนรู้ด้านภาษา (3) เตรียมความพร้อมรองรับกับบริบทการท่องเที่ยวแบบใหม่ (New Normal) ที่จำเป็นต้องปรับรูปแบบการให้บริการที่คำนึงถึงความปลอดภัยจากโควิด-19 เช่น จุดคัดกรองเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นว่านักท่องเที่ยวจะไม่นำเชื้อโรคมาระบาด อุปกรณ์ช่วยชีวิต โครงข่ายการสัญญาณ และการใช้ประโยชน์พื้นที่ในย่านแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะกับนโยบาย Social Distancing เป็นต้น (4) การให้บริการด้านการท่องเที่ยวผ่านการใช้ระบบ Social Network ผ่าน APP จัดให้มีช่องทางการสื่อสาร เช่น แพลตฟอร์มดิจิทัลและอื่น ๆ เพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ค่าธรรมเนียมต่าง ๆ ค่าที่พัก เป็นต้น (5) สนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานและสุขอนามัย ควบคู่กับการรักษาไว้ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม (6) ยกระดับมาตรฐานด้านสาธารณสุขโรคและความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว (7) ปิดแหล่งท่องเที่ยวตามฤดูกาลที่เหมาะสมเพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติได้ฟื้นตัวตามธรรมชาติ (8) การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว (9) บริหารจัดการข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน เพื่อจะได้เข้าใจถึงความต้องการด้านการท่องเที่ยว มีการสำรวจ การศึกษา และการคาดการณ์ล่วงหน้าความต้องการการท่องเที่ยวภายในประเทศ (10) จัดตั้งกลไกการทำงานร่วมกันในรูปของคณะกรรมการหรือรูปแบบอื่น ๆ สำหรับให้คำปรึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน (11) การปรับปรุงข้อกำหนด/ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชน ภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนหรือดำเนินงานด้านธุรกิจการท่องเที่ยว

โครงการที่ 2 การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางและกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ

กรอบแนวคิด: กำหนดมาตรฐานใหม่ในการทำกิจกรรมก่อสร้างถนนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว พัฒนาโครงข่ายจากโครงข่ายใหญ่เข้าสู่โครงข่ายย่อย

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) จัดทำมาตรฐานขั้นทางรองรับการท่องเที่ยวและมิตรกับสิ่งแวดล้อม (2) ศึกษาแนวเส้นทางที่มีความเหมาะสมในการพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นทางรองรับการท่องเที่ยวและมิตรกับสิ่งแวดล้อม (3) เพิ่มกิจกรรมก่อสร้างถนนตามมาตรฐานดังกล่าว

โครงการที่ 3 การจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน

กรอบแนวคิด: สนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวข้องกับการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) จัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานในพื้นที่ที่ขอรับจัดสรรงบประมาณเพื่อไปพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชน เช่น จังหวัด/กลุ่มจังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (2) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนแผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว

โครงการที่ 4 การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทยกระจายรายได้สู่ชุมชน

กรอบแนวคิด: ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สามารถกระตุ้นและดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยชุมชนต้องมีการบริหารจัดการ การนำเสนอและเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ต่อยอดสู่การสร้างงานและสร้างอาชีพสู่ชุมชน

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวและเพิ่มศักยภาพของบุคลากรในเรื่องความปลอดภัยและความสะอาด (2) ให้ความรู้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการบริการและการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว (3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบ long stay (4) สร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านช่องทางสื่อและ AI เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และนักท่องเที่ยวคุณภาพ

โครงการที่ 5 การพัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์สู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่

กรอบแนวคิด: เปลี่ยนรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ทันสมัยรองรับสถานการณ์วิถีปกติในอนาคต (Next normal) โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือ ในการเพิ่มประสิทธิภาพให้บริการท่องเที่ยวในรูปแบบความจริงเสมือน (Virtual Reality) ลดความเสี่ยงในด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินจากการเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่จริงและเพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนรุ่นใหม่กลุ่มเจนเนอเรชั่นวาย ซี อัลฟ่ารวมถึงคนรุ่นหลังเจนเนอเรชั่นอัลฟ่าที่ต้องการความสะดวกสบายและรวดเร็วสามารถท่องเที่ยวจากที่ไหนและเวลาใดก็ได้ (Anywhere Anytime)

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) ปรับรูปแบบฟาร์มเกษตรให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ใช้เทคโนโลยีความจริงเสมือน Virtual Reality (2) อบรมทักษะทางด้านดิจิทัลให้ผู้ประกอบการมีความรู้และเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการจัดมหกรรม (3) การจัดทำแพคเกจท่องเที่ยวและของที่ระลึกจำหน่ายและชำระเงินผ่านระบบ e-Payment (4) ลดภาษีสำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบเทคโนโลยี (5) การติดตั้งสัญญาณอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่

เป้าหมายรองที่ 2: ประชาชน วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวในชุมชนท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีทักษะด้านดิจิทัลสามารถทำธุรกรรมทางการเงินและการตลาดออนไลน์ได้

โครงการที่ 1 การจัดการการเงินแห่งอนาคตเพื่อเศรษฐกิจชุมชน

กรอบแนวคิด: สามารถผลักดันสนับสนุนทักษะดิจิทัลให้แก่ชุมชน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ให้เข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยี และการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) สื่อสารประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ให้กับชุมชน ผู้ประกอบการในชุมชน ให้ทราบถึงประโยชน์และความปลอดภัยของการทำธุรกรรมทางการเงินด้วยระบบออนไลน์ โดยไม่ใช้เงินสด พร้อมจัดทำคู่มือการใช้แบบเข้าใจง่าย (2) อำนวยความสะดวกในการติดตั้งระบบรับชำระเงิน ประกอบด้วย QR Code เครื่อง EDC แอปพลิเคชันต่าง ๆ ของธนาคาร (3) ขยายพื้นที่อินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (โครงการเน็ตประชารัฐ) ให้ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน (4) สร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนที่ใช้จ่ายด้วยระบบออนไลน์ (ไม่ใช้เงินสด) โดยการสุ่มจากข้อมูลการใช้จ่าย ให้รางวัลทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย (5) กำหนดมาตรการเยียวยา/โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ ตามนโยบายของรัฐบาล โดยรูปแบบการใช้จ่ายด้วยระบบออนไลน์

โครงการที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล

กรอบแนวคิด: เพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการชุมชน ให้มีช่องทางการตลาดเพิ่มขึ้น รวมถึงส่งเสริมการตลาดออนไลน์ให้แก่ผู้ประกอบการชุมชนให้มีศักยภาพการแข่งขันมากยิ่งขึ้นให้ก้าวทันโลกยุคดิจิทัล

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) ส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล โดยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลมาใช้ในการประกอบธุรกิจชุมชน เช่น ช่วยประชาสัมพันธ์สินค้า เพื่อเพิ่มลูกค้า และยอดขายในรูปแบบการใช้ Social Media เช่น Facebook Line (2) จัดทำแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ในสินค้าชุมชนที่มีคุณภาพ และมีนวัตกรรม (เฉพาะ OTOP 4 - 5 ดาว) โดยการรวบรวมสินค้าทั่วประเทศ (3) ดำเนินการคัดเลือกสินค้าชุมชนที่มีศักยภาพ ส่งเสริมให้เข้าไปจำหน่ายแพลตฟอร์มพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ต่างประเทศที่เป็นที่นิยม เช่น Alibaba Amazon

เป้าหมายรอง ที่ 3: เพิ่มผลิตภาพแรงงาน ประชาชน ผู้ประกอบการ และวิสาหกิจชุมชนในชุมชน จากเดิมประมาณร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5

โครงการที่ 1 ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน

กรอบแนวคิด: ผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม และชุมชน สามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันโดยใช้เทคโนโลยีอุตสาหกรรมชุมชนเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility : CSR) ให้ดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร จัดทำแผนงานร่วมกับสังคมและชุมชน โดยพนักงานมีส่วนร่วม ชุมชนมีส่วนร่วม และมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่นการส่งเสริมอาชีพสำหรับกลุ่มสตรีแม่บ้าน การส่งเสริมทักษะการประกอบอาชีพเพิ่มเติม เช่นช่างยนต์ช่างไฟฟ้า โดยอาจสนับสนุนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญ หรือจัดหาวัตถุดิบในการทำกิจกรรม โดยมีเป้าหมายในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้สามารถรวมตัวเป็นวิสาหกิจชุมชน สร้างงานสร้างอาชีพได้ด้วยตนเอง (2) บูรณาการความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการโรงงาน หน่วยงานภาครัฐ และชุมชน เพื่อส่งเสริมพัฒนาชุมชน เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลิตภัณฑ์และบริการชุมชนโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และเทคโนโลยี จัดทำแนวทางและแผนในการพัฒนาอุตสาหกรรมชุมชนเชื่อมโยงการท่องเที่ยว สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์ และเสริมสร้างศักยภาพในด้านการบริหารจัดการและการเข้าถึงช่องทางการตลาดสมัยใหม่

โครงการที่ 2 พัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการสร้างงานสร้างอาชีพ ชุมชน

กรอบแนวคิด: การให้โอกาสเด็กและเยาวชนได้พัฒนาทักษะทางอาชีพจนสามารถออกไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองได้จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ซึ่งจะทำให้เด็กและเยาวชนไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ สามารถช่วยขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และทำให้ชุมชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) จัดทำโครงการฝึกอบรมรองรับการสนับสนุนงบประมาณในการให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับอาชีพภาคบริการและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แก่เด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสร้างอาชีพในชุมชน (2) จัดทำหลักสูตรและฝึกอบรมพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับอาชีพให้แก่เด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดให้ตรงตามความต้องการของภาคบริการและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (3) ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดได้เข้าสู่มาตรฐานฝีมือแรงงานในภาคบริการและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและนักท่องเที่ยว (4) การบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนในชุมชน โดยจัดกิจกรรมสร้างการรับรู้ให้เยาวชนนำทักษะที่ได้รับการพัฒนามาเป็นจิตอาสาในการทำด้วยหัวใจ แล้วเผยแพร่ผ่านสื่อโซเชียลต่าง ๆ หรือใช้ Singapore Model “Yellow Ribbon Project” เป็นแนวทางในการแสดงออกถึงพลังของคนในชุมชนที่มีการยอมรับและให้โอกาสเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด

โครงการที่ 3 โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19

กรอบแนวคิดหลัก: จัดฝึกอบรมยกระดับฝีมือทั้ง upskill และ reskill ให้แก่บุคลากรสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ วิชาหกิจชุมชน และประชาชนในพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มีทักษะสูงชันสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: จัดทำโครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เพื่อขอรับจัดสรรงบประมาณในการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ วิชาหกิจชุมชน และประชาชนในพื้นที่

โครงการที่ 4 ยกระดับผู้ประกอบการสินค้าชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 สู่มืออาชีพ

กรอบแนวคิด: เพื่อเสริมสร้างให้เกิดการพึ่งพาตนเองแบบมีส่วนร่วม ผ่านการเรียนรู้และการปฏิบัติ เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน

แนวทางในการบรรลุเป้าหมายรอง: (1) สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน ไม่ต้องจากถิ่นฐานไปขายแรงงาน ส่งเสริมให้รู้จักคิดเป็น และ Upskill ผู้ประกอบการ สร้างอาชีพให้เกษตรกรและแรงงานคืนถิ่น ด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ อบรม online ทำฐานข้อมูลผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ จัดตั้ง QC หมู่บ้านจากครูวิทยาศาสตร์และนักเรียนในท้องถิ่น สร้างภาพลักษณ์ด้านคุณภาพ คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (Sustainability) ส่งเสริมกระบวนการผลิตแบบ circular economy (2) สนับสนุนการจัดหาแหล่งทุน ผลักดันให้มีการให้สินเชื่อสีเขียว อัตราดอกเบี้ยพิเศษ ลดภาษีเครื่องจักร

3.4.1 ภาพรวมโครงการ/กิจกรรม ตาม Value Chain

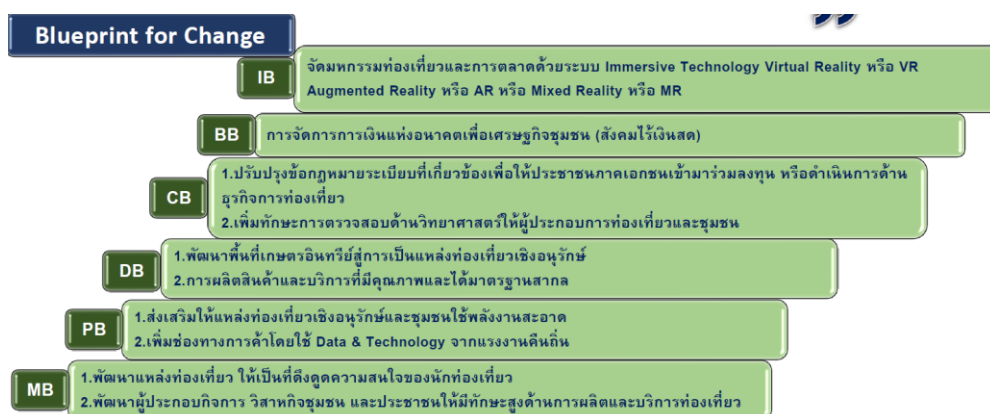
สรุปโครงการตั้งแต่ต้นน้ำ (Up Stream) กลางน้ำ (Main Stream) และปลายน้ำ (Down Stream) ตามแผนการดำเนินงาน Road Map 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ.2565-2569 ตามตารางที่ 2 ดังนี้
ตารางที่ 2 แผนการดำเนินการ 5 ปี การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพ ในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19

Up Stream (ระยะที่ 1 : 1 ปี)	Main Stream (ระยะที่ 2 : 2 - 3 ปี)	Down Stream (ระยะที่ 3 : 4 - 5 ปี)
<ul style="list-style-type: none"> - การจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 โดยเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน (สำนักงบประมาณ) - ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน (กรมโรงงานอุตสาหกรรม) - การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการสร้างงานสร้างอาชีพ (กรมพินิจฯ) - การพัฒนาฟาร์มสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่ (กรมส่งเสริมการเกษตร) - การจัดการการเงินแห่งอนาคตเพื่อเศรษฐกิจชุมชน (กรมบัญชีกลาง) - โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 (กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน) - การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 (กรมอุทยานแห่งชาติ) 	<ul style="list-style-type: none"> - การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางและกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ (กรมทางหลวง) - การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 (กรมอุทยานแห่งชาติ) - ยกระดับผู้ประกอบการสินค้าชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 สู่ผู้ประกอบการมืออาชีพ (กรมวิทยาศาสตร์บริการ) - การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทย กระจายรายได้สู่ชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา) 	<ul style="list-style-type: none"> - การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายหลังจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19 (กรมอุทยานแห่งชาติ) - การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทย กระจายรายได้สู่ชุมชน (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา) - การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่งท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางและกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ (กรมทางหลวง) - แนวทางการส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล (สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์)

3.4.2 จัดทำโครงการ/กิจกรรมแบบขั้นบันไดการเปลี่ยนแปลง และการเติบโตแบบก้าวกระโดดที่มั่นคง ตามหลัก Blueprint for Change

การจัดทำโครงการ/กิจกรรม ดำเนินการโดยนำนวัตกรรมที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด เพื่อให้เกิดขึ้นในประเทศไทยในแต่ละมิติตามภาพที่ 10

ภาพที่ 10 การจัดทำโครงการ/กิจกรรมตามหลัก Blueprint for change

3.5 สรุปภาพรวมของเป้าหมายหลัก/เป้าหมายรอง และแนวทางการบรรลุเป้าหมาย

จากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด -19 ที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม รวมไปถึงตลาดการท่องเที่ยวที่ต้องหยุดชะงักลงเนื่องจากการปิดประเทศและประกาศล๊อคดาวน์ตามมาตรการต่าง ๆ กระทบการท่องเที่ยวและกีฬาระบุน่าสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ไทยสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวในไตรมาส 2 ของปี 2563 คิดเป็นมูลค่า 3.89 แสนล้านบาท นับเป็นเหตุการณ์เลวร้ายที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน ที่ผ่านมามีภาครัฐได้มีความพยายามที่จะฟื้นฟู ส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวโดยสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2563 และ ปี 2564 จำนวน 6.8 ล้านบาท และ 6.7 ล้านบาทตามลำดับ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศ ตามพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไปหลังวิกฤติ โควิด-19 นักท่องเที่ยวหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศ เที่ยวไม่ไกล ใช้เวลาสั้นไปเป็นกลุ่มเล็กกับครอบครัว เลือกเที่ยวสถานที่ธรรมชาติเชิงอนุรักษ์และให้ความสำคัญกับการเลือกใช้บริการท่องเที่ยวที่ได้รับมาตรฐานมีความปลอดภัยด้านสุขอนามัยมากขึ้น แต่การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ยังไม่ได้รับความสนใจและเป็น Niche Market ผู้ประกอบการยังไม่ปรับตัวในขณะที่ไทยมีโอกาสในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในอนาคตสูงจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร ดังนั้นคณะผู้ศึกษาจึงได้กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาและการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ โดยเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการธุรกรรมทางการเงิน และเพิ่มผลิตภาพแรงงานจากเดิมประมาณร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5 นำไปสู่การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้ได้ร้อยละ 10 และ สร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปีละไม่น้อยกว่า 50,000 ราย

4. การนำแนวทางบรรลุปเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

4.1 การนำแนวทางบรรลุปเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

การนำแนวทางบรรลุปเป้าหมายสู่การปฏิบัติ คณะผู้จัดทำได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานที่จะบรรลุปเป้าหมายพร้อมเสนอหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพหลัก และเจ้าภาพรองในการขับเคลื่อน ตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สรุปการนำแนวทางบรรลุปเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

กิจกรรมเพื่อการบรรลุปเป้าหมาย	แนวทางบรรลุปเป้าหมาย	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง
1.การจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด 19 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดสรรงบประมาณ - ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ 	สำนักงบประมาณ	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/อปท./หน่วยงานที่ขอรับจัดสรรงบประมาณแผนบูรณาการการสร้งรายได้จากการท่องเที่ยว
2.ความร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการกิจการโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility :CSR) ดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กร ที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม และจัดทำแผนงานร่วมกับชุมชน - จัดทำแผนงานพัฒนาร่วมกันระหว่าง หน่วยงาน ผู้ประกอบการ และชุมชน 	กรมโรงงานอุตสาหกรรม	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด และอปท.
3.การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการสร้างงานสร้างอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแผนโครงการขอรับการจัดสรรงบประมาณ - อนุมัติหลักสูตรให้การพัฒนาอบรมและทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแก่เด็กและเยาวชน - จัดสรรงบประมาณ - ร่วมกันในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างการรับรู้ ผ่านช่องทางต่าง ๆ 	กรมพินิจฯ/กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน/กรมการท่องเที่ยว	สำนักงบประมาณ กรมการท่องเที่ยว/กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กิจกรรมเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	แนวทางบรรลุเป้าหมาย	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง
4.การพัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์สู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์โดยปรับภูมิทัศน์ให้ได้มาตรฐานการท่องเที่ยว - พัฒนาโครงข่าย - ใช้เทคโนโลยีความจริงเสมือน - จัดทำแพคเกจท่องเที่ยว - จัดทำระบบ e-Payment 	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม/กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา/กระทรวงการคลัง
5.การจัดการการเงินแห่งอนาคตเพื่อเศรษฐกิจชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำระบบ e-Payment - พัฒนาโครงข่ายระบบอินเทอร์เน็ตภายในชุมชน - สนับสนุนนโยบายไม่ใช้เงินสด - ติดตั้งระบบธุรกรรมทางการเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์และให้ความรู้ - ชี้แจงทำความเข้าใจกับชุมชน - ส่งเสริมการท่องเที่ยว 	กรมบัญชีกลาง/กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม/สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง	ธกส./ออมสิน/กรุงไทยจังหวัด/อปท. ททท.
6.โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19	<ul style="list-style-type: none"> - ฝึกอบรมให้แก่บุคลากรสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบกิจการ วิชากิจชุมชน และประชาชนในพื้นที่ - สนับสนุนสถานที่ บุคลากรงบประมาณ 	กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/อปท./สถานศึกษา/องค์กรอาชีพ
7.การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ภายหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของโควิด-19	<ul style="list-style-type: none"> - การให้บริการด้านการท่องเที่ยวผ่านการใช้ระบบ Social Network ผ่าน APP ครบวงจร - ยกระดับมาตรฐานด้านความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - สนับสนุนข้อมูล การให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา/กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมเพื่อการบรรลุเป้าหมาย	แนวทางบรรลุเป้าหมาย	หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง
8.การพัฒนาโครงข่ายการเดินทางที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่งท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเดินทางและกระจายความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาโครงข่ายพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว - ก่อสร้างถนน - จัดทำมาตรฐานเพื่อการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม - จัดสรรงบประมาณ - สนับสนุนข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการพัฒนาโครงข่าย 	กรมทางหลวง	สำนักงานงบประมาณ/จังหวัด/ททท.
9.ยกระดับผู้ประกอบการสินค้าชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากวิกฤตการณ์โควิด-19 ผู้ประกอบการมีอาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการ - ส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานสินค้าชุมชน - สนับสนุนสถานที่ บุคลากร งบประมาณ 	กรมวิทยาศาสตร์บริการ	จังหวัด/กลุ่มจังหวัด/อปท./สถานศึกษา/องค์กรอาชีพ/อุตสาหกรรมจังหวัด/กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
10.การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทยกระจายรายได้สู่ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> - อบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้เข้าใจและตระหนักในความปลอดภัยและความสะอาด และจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติเส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เส้นทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ผ่านช่องทางสื่อและAI เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และนักท่องเที่ยวคุณภาพ - ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจรับรองมาตรฐานและการประเมินผล ให้การรับรองและพัฒนาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว 	สป./กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	กรมการท่องเที่ยว
11.แนวทางการส่งเสริมการขายสินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล	<ul style="list-style-type: none"> - จัดทำแพลตฟอร์มสินค้า OTOP 4-5 ดาว - ส่งเสริมสินค้าที่มีคุณภาพสูงสู่แพลตฟอร์มของต่างประเทศ 	กรมพัฒนาชุมชน	กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ/กรมพัฒนาธุรกิจการค้า/กระทรวงพาณิชย์

4.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ในการจัดทำโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อที่จะให้บรรลุเป้าหมายและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีปัจจัยแห่งความสำเร็จดังนี้

1) ต้องรักษาความโดดเด่นของทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ และอัตลักษณ์ มีทรัพยากรทางธรรมชาติในแต่ละภูมิภาคที่สวยงาม ระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมมีความโดดเด่นและหลากหลาย เพราะจะได้เป็นที่สนใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งไทยและต่างประเทศ

2) สร้างแรงจูงใจของนักท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวส่วนมากต้องการไปเที่ยวเพื่อความบันเทิงใจรวมถึงแรงผลักดันให้ไปเที่ยว เช่น ต้องการผ่อนคลายจากกิจวัตรประจำวัน แสวงหาความตื่นเต้นหรือความแปลกใหม่ ต้องการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน หรือต้องการความท้าทาย รวมทั้งข้อจำกัดของนักท่องเที่ยว เช่น การขาดแคลนเงิน ไม่มีเวลา ปัญหาสุขภาพ ความไม่ปลอดภัย สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลต่อการตัดสินใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

3) การบูรณาการร่วมกันของทุกภาคส่วน ประกอบด้วย ภาครัฐ สถานประกอบการ วิชากิจชุมชน และความพร้อมของคนในชุมชนในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือสินค้าชุมชน OTOP ที่มีอยู่เดิมให้มีทักษะสูงขึ้น สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ของชุมชนให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน การปรับปรุงคุณภาพและสร้างมูลค่าเพิ่มของวัตถุดิบท้องถิ่น การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ งานบริการ การรักษาสีสิ่งแวดล้อม

4) การเสริมสร้างศักยภาพให้กับคนในท้องถิ่นให้มีความรู้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว การบริการ และการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว เพราะจะทำให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มีความยั่งยืน

5) สร้างความเข้มแข็งให้ผู้ประกอบการ ชุมชน และวิชากิจชุมชน มีลักษณะที่สำคัญคือสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ไม่รอคอยความช่วยเหลือจากภายนอก เพราะจะทำให้เป็นชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และมีศักยภาพในการลงทุน คนในชุมชนมีความพร้อมและสนใจที่จะเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ การเข้าถึงสารสนเทศและความรู้ของคนในชุมชน การยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

6) ส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลของชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนาเปรียบเสมือนกุญแจของการพัฒนาไปสู่สังคมคุณภาพ เพราะจะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงบริการได้อย่างสะดวก รวดเร็วขึ้น แต่การนำดิจิทัลมาใช้ต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของโครงข่ายโทรคมนาคม การสร้างความมั่นคงของระบบสารสนเทศและประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงข่ายและบุคลากร

7) สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ชุมชนหรือท้องถิ่น เพื่อให้พื้นที่อนุรักษ์ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติได้รับการดูแลรักษาความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและบริหารจัดการพื้นที่ที่เหมาะสมภายใต้ความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ เพราะจะทำให้ทุกภาคส่วนรู้สึกเกิดความเป็นเจ้าของร่วม

4.3 ความท้าทายในการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายในการปฏิบัติ ความเสี่ยงและแนวทางการบริหารความเสี่ยง

4.3.1 ความท้าทาย

1) สามารถทำให้ชุมชนใช้ดิจิทัลทำธุรกรรมทางการเงินด้วยระบบออนไลน์ การเข้าถึงอุปกรณ์เทคโนโลยีต่าง ๆ ของชุมชนท้องถิ่นรวมถึงผู้ประกอบการและเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ทั้งระบบ และทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

2) การส่งเสริมให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ด้วยตนเองมีภาคบริการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (local benefit) นำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้และสร้างงานกระจายรายได้ในพื้นที่

3) ผลผลิตภาพแรงงาน เพิ่มขึ้น จากเดิมประมาณร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5

4) เด็กและเยาวชนที่ก้าวพลาดได้รับการฝึกทักษะและวิชาชีพด้านภาคบริการและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และมีทักษะด้านอาชีพที่เป็นมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการและสามารถให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีความพึงพอใจในสินค้าและบริการที่มีมาตรฐาน สะอาด ปลอดภัย

5) ทุกภาคส่วนให้ความเข้าใจ การยอมรับ และให้โอกาสเด็กและเยาวชนก้าวพลาดได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

6) สร้างมาตรฐานใหม่ในการจัดทำกิจกรรมก่อสร้างถนนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4.3.2 ความเสี่ยงในอนาคต

1) เกิดการระบาดของโรคโควิด-19 ระลอกใหม่ ทำให้การว่างงานนานขึ้น หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น

2) ถ้ามีการเปิดการท่องเที่ยวมากขึ้น หากมีระบบจัดการที่ไม่ดี จะทำให้ระบบนิเวศเสื่อมเร็วขึ้น

3) ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล อาจมีการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม ดังนั้นทักษะดิจิทัลของชุมชนผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีอยู่อาจไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย

4) การไม่ได้มาตรฐานของสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยว จะส่งผลกระทบต่อการขาดความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว

5) มีประเทศคู่แข่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อยู่หลายประเทศ แต่ละประเทศนั้นมีการส่งเสริมและสนับสนุนอย่างจริงจัง จนเกิดความโดดเด่น ถ้าประเทศไทยไม่พัฒนาก็จะตามไม่ทัน

6) ความพร้อมของชุมชนในการเตรียมตัวเพื่อให้นักท่องเที่ยวมีความมั่นใจว่าจะมีความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการจัดการโควิด-19 อย่างมีมาตรฐาน

4.3.3 แนวทางการบริหารความเสี่ยง

1) เพิ่มศักยภาพของชุมชนให้เข้ามาบริหารจัดการระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำปรึกษา และออกกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2) ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมและพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลให้กับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

3) มีหน่วยตรวจสอบกำกับ มีหลักเกณฑ์ คุณภาพ มาตรฐาน เมื่อผ่านหลักเกณฑ์ จะได้รับตราสัญลักษณ์ ที่สร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว

4) ภาครัฐต้องเตรียมความพร้อมทั้งด้านบุคลากร สถานที่ท่องเที่ยว ความปลอดภัย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างอัตลักษณ์การท่องเที่ยวที่แตกต่างจากประเทศอื่น เพื่อเป็นทางเลือกใจให้นักท่องเที่ยวหันมาท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

4.4 สรุปการนำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ

การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19 ที่มุ่งสู่เป้าหมายหลักคือการเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวร้อยละ 10 ต่อปี และสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ปีละไม่น้อยกว่า 50,000 ราย โดยการเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ พัฒนาผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวให้มีทักษะดิจิทัลสามารถทำธุรกรรมทางการเงินและการตลาดออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพรวมถึงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานจากเดิมร้อยละ 4 เป็นร้อยละ 5 คณะผู้ศึกษาได้จัดทำแนวทางบรรลุเป้าหมายสู่การปฏิบัติ โดยการจัดทำโครงการ 11 โครงการ ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดจากแนวคิดในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการให้บริการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยมุ่งหวังให้ประชาชน วิชาชีพ ชุมชนและผู้ประกอบการ ได้รับการพัฒนาในทุกด้านจนสามารถจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้อย่างเข้มแข็งนำไปสู่การเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในวิถีชีวิตปกติใหม่

5. สรุปในภาพรวม

จากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม แม้กระทั่งภาคการท่องเที่ยวก็ได้รับผลกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวที่หดตัวลดลง ทั้งที่รัฐบาลพยายามกระตุ้นการท่องเที่ยวโดยสนับสนุนงบประมาณทั้งภายใต้แผนงานบูรณาการรายได้จากการท่องเที่ยวและแผนการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมจากผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 และคาดการณ์ว่าหากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโควิด-19 ยังต่อเนื่องจะส่งผลให้รูปแบบตลาดการท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไป การเดินทางท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะอาจลดน้อยลง การท่องเที่ยวเฉพาะจะมีมากขึ้น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์จึงเป็นทางเลือกที่นักท่องเที่ยวจะให้ความสนใจมากขึ้น คณะผู้ศึกษาจึงเสนอแนวทางการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด-19 ตามภาพที่ 11

5.1 ข้อเสนอเชิงนโยบาย

ภาพที่ 11 โมเดลการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด-19

ในการจัดทำโครงการ / กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้สามารถบรรลุเป้าหมายทั้งเป้าหมายหลักและเป้าหมายรองได้นั้น ต้องผลักดันให้เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยข้อเสนอเชิงนโยบายประกอบด้วย

1) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ต้องกำหนดมาตรการที่ชัดเจนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : พัฒนาแนวทางการสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในระยะยาว ทั้งนี้แนวทางหนึ่งที่เป็นไปได้คือการขอการสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับบริการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น สนับสนุนการลงทุน หรือมาตรการทางภาษีสำหรับ Green hotel

2) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยระบบ Immersive Technology Virtual Reality หรือ VR Augmented Reality หรือ AR Mixed Reality หรือ MR และเปิดรับสมัครสมาชิก ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สร้างตลาดท่องเที่ยวออนไลน์โดยพัฒนา Platform เครือข่ายการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ให้มีฐานข้อมูลครอบคลุมทุกด้าน อาทิข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละประเภท ฐานข้อมูลด้านราคาและค่าใช้จ่าย ระบบการจองแหล่งท่องเที่ยวและที่พักของนักท่องเที่ยว กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องและมาตรฐานความปลอดภัย

3) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กำหนดนโยบาย สนับสนุนการท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และจัดตั้งกองทุนสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีการมอบรางวัลให้กับหน่วยงานหรือองค์กรที่ดำเนินกิจกรรม ผ่านมาตรฐานการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ภาคธุรกิจหันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาแนวทางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น

4) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ในท้องถิ่นแต่ละแห่งโดยเน้น กิจกรรมที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิดได้แก่การสำรวจสัตว์ป่าที่หายาก กิจกรรมดูนกการท่องเที่ยว ในฟาร์มของเกษตรกร เกษตรอินทรีย์ การรีดนมวัวและ การไปชมการเลี้ยงแกะ การสอนการทำอาหาร ขนม เครื่องดื่ม และสินค้าต่าง ๆ ของท้องถิ่นที่มีชื่อเสียงซึ่งจะทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

5) ภาคเอกชน เช่น สมาคมธุรกิจการท่องเที่ยว สภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและผลักดันการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เช่น จัดทำเส้นทางท่องเที่ยว จัดมหกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว การลงทุนธุรกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว

6) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา วางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดการยกระดับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระยะยาว โดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมและเคารพอัตลักษณ์ของชุมชน (เมืองไทยเรามีทะเลสวย อากาศก็ดี ป่าไม้ก็สวยงาม ที่สำคัญ เรามีอัตลักษณ์เรื่องอาหารของแต่ละภาคเป็นของตัวเอง มีวัฒนธรรมในพื้นที่ ในชุมชน มีประเพณีของแต่ละจังหวัดซึ่งไม่เหมือนกัน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาเที่ยวประเทศไทย)

5.2 บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากการจัดทำรายงาน

จากการศึกษาเพื่อจัดทำรายงาน เรื่อง “การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19” โดยมีเป้าหมายร่วมกันคือ มุ่งพัฒนา เสริมสร้าง และเพิ่มศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อันจะทำให้เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนและสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ส่งผลต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศเพิ่มขึ้น

5.2.1 ความท้าทายในการบูรณาการความคิดจากสมาชิกในกลุ่ม

คณะผู้ศึกษาจากกลุ่ม GP04 พบว่า ความท้าทายที่สำคัญมีดังนี้

1) สมาชิกของกลุ่มสามารถนำสมรรถนะของตนเอง ประสบการณ์ ความถนัด สู่การวิเคราะห์ ข้อมูลและให้ข้อเสนอแนะอย่างสร้างสรรค์ กำหนดมาตรการ กิจกรรมในบทบาทของตนเอง เพื่อ “การขับเคลื่อนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนรองรับการฟื้นคืนเศรษฐกิจหลังโควิด - 19”

2) การจัดทำแนวทางการพัฒนาตนเองของแต่ละบุคคล สามารถวิเคราะห์ตนเอง จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และลดภัยคุกคาม รวมทั้งการวางเป้าหมายและกำหนดกลยุทธ์ สามารถนำวิธีการมาเสนอแนะ สนับสนุน ส่งเสริมกระบวนการจัดทำรายงานกลุ่มได้อย่างชัดเจนมากขึ้น

3) สมาชิกของกลุ่มที่มาจากหน่วยงานที่หลากหลาย รับผิดชอบทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีพื้นฐานความรู้ ทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ ความถนัดที่แตกต่างกันแต่ในความแตกต่างกันดังกล่าว กลับเป็นสิ่งทำให้อะไรก็ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

4) สถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่องและรุนแรงทำให้คนส่วนใหญ่ไม่สามารถมีปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด มีการเว้นระยะห่าง จึงเป็นความท้าทายที่จะต้องมีการจัดสรรเวลาในการทำงานร่วมกันโดยการใช้เทคโนโลยีในการประชุมและจัดทำรายงานผ่านทางการประชุมระบบ Zoom meeting ซึ่งสามารถช่วยให้การประสานงาน การหารือกันเกิดขึ้นได้อย่างราบรื่น

5) การนำข้อเสนอจากการศึกษาส่วนบุคคล (IS) และข้อเสนอการศึกษากลุ่ม (GP) ของสมาชิกมาเชื่อมโยงกันแล้วเห็นว่าทั้งการศึกษาส่วนบุคคล และ การศึกษากลุ่ม มีความสอดคล้องกัน มีส่วนสำคัญในการพัฒนากรอบความคิดอย่างมีระบบ การจัดทำข้อเสนอรายงานกลุ่ม (GP) เป็นการจัดทำแผนพัฒนาในองค์กรรวม ที่บูรณาการ และเชื่อมโยงภารกิจของทุกหน่วยงานที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับนโยบายและยุทธศาสตร์ระดับประเทศ และมีนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาทุกหน่วยงาน เพื่อสามารถสร้างประโยชน์ให้กับสังคมและประโยชน์ต่อผู้รับบริการได้อย่างดียิ่งขึ้น ต่อไป

5.2.2 การเชื่อมโยงระหว่างแนวทางการพัฒนาตนเอง (IS) ให้เข้ากับการ นำข้อเสนอในรายงานกลุ่มไปปฏิบัติ (GP)

ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	IS	GP
นางพันพร ไตรวิริยะเวช	สำนักงบประมาณ	การเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานงบประมาณเขตพื้นที่ 1-18 เพื่อขับเคลื่อนการจัดสรรงบประมาณในมิติพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	การจัดสรรงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ในมิติพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน
นางวันเพ็ญ อ่ำพาส	กรมบัญชีกลาง	การพัฒนาประสิทธิภาพการติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณของส่วนราชการในระดับพื้นที่ (ส่วนภูมิภาค) กรณีศึกษา จังหวัดนครราชสีมา	การจัดการการเงินแห่งอนาคตเพื่อเศรษฐกิจชุมชน
นายปะนะชัย คำสิงห์	สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการแข่งขันกีฬาและนันทนาการผู้สูงอายุเพื่อรองรับสังคมผู้สูงวัย	การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์ความเป็นไทยกระจายรายได้สู่ชุมชน
นางดวงสมร พุทธิพิศกุล	กรมส่งเสริมการเกษตร	การพัฒนาระบบเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS) เพื่อการยกระดับสินค้าเกษตรอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษา จังหวัดราชบุรี	การพัฒนาฟาร์มเกษตรอินทรีย์สู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสมัยใหม่

ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน	IS	GP
นายสมบูรณ์ เทียน ธรรมาชาติ	กรมทางหลวง	แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพ การบูรณาการของหน่วยงานใน กรมทางหลวง	การพัฒนาโครงข่ายการเดินทาง ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมสู่แหล่ง ท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการเดินทางและกระจายความ เจริญทางด้านเศรษฐกิจ
นายทรง เกียรติ ตาตะยานนท์	กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	แนวทางการขับเคลื่อน กรม อุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และ พันธุ์พืช ภายใต้บริบทนโยบาย ป่าไม้แห่งชาติ กรณีศึกษา การ เพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์ให้ได้ร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ	การเสริมสร้างและเพิ่มศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ภายหลังสถานการณ์แพร่ระบาดของ ของโควิด - 19
นายพงศ์สุธี สุขศิริ	สำนักงาน ปลัดกระทรวง พาณิชย์	แนวทางการส่งเสริมการขาย สินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล กรณีศึกษา ตลาดน้ำวัดลำพญา จังหวัดนครปฐม	แนวทางการส่งเสริมการขาย สินค้าชุมชนด้วยช่องทางดิจิทัล
นางสาววิชริน แมนย่า	กรมพินิจและ คุ้มครองเด็กและ เยาวชน	แนวทางการพัฒนาการติดตามดูแล เด็กและเยาวชนหลังปล่อยตัว	การพัฒนาศักยภาพเด็กและ เยาวชนที่ก้าวพลาดเพื่อรองรับ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการ สร้างงานสร้างอาชีพ
นายจำเนียร ขาวจันทร์	กรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน	แนวทางการพัฒนากำลัง แรงงานรองรับระบบอัตโนมัติ และหุ่นยนต์ในพื้นที่เขตพัฒนา พิเศษภาคตะวันออก	โครงการเพิ่มผลิตภาพแรงงานให้ ชุมชนแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19
นางวรรณิ อุไพบูรณ์	กรมวิทยาศาสตร์ บริการ	เพิ่มศักยภาพหน่วยตรวจสอบ และรับรองด้าน Functional Foods เพื่อรองรับการฟื้นตัว ของอุตสาหกรรมอาหารหลัง สถานการณ์โควิด - 19	ยกระดับผู้ประกอบการสินค้า ชุมชนที่ได้รับผลกระทบจาก วิกฤตการณ์โควิด-19 สู่ ผู้ประกอบการมืออาชีพ
นายพรยศ กลิ่นกรอง	กรมโรงงาน อุตสาหกรรม	แนวทางการเพิ่มศักยภาพการ ลงทุนของ SMEs ให้สามารถ ยกระดับภาคอุตสาหกรรมไทย ให้ยั่งยืน (การพัฒนาระบบการ จดทะเบียนเครื่องจักร เพื่อ แปลงสินทรัพย์เป็นทุน)	ความร่วมมือกันระหว่างผู้ ประกอบกิจการโรงงาน อุตสาหกรรมกับชุมชน โดยการ มีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน

บรรณานุกรม

1. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580 (ฉบับย่อ): สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
2. แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (23) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม (พ.ศ. 2561 –2580): สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
3. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม: แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 5 การท่องเที่ยว
4. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2561 – 2564: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
5. กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570): สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2564
6. 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย กลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต (New Engine of Growth): สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม พ.ศ. 2560
7. เครื่องชี้กิจกรรมทางเศรษฐกิจ: กองเศรษฐกิจ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
8. รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) โครงการทิศทางการพัฒนาท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะ 10 ปี 25 มกราคม 2559: สำนักเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

คณะผู้จัดทำ

- 94004 นางพันพร โทวีริยะเวช
ผู้อำนวยการสำนักงานผู้อำนวยการ สำนักงานประมาณ
- 94018 นางวันเพ็ญ อำพาส
คลังจังหวัดนครราชสีมา กรมบัญชีกลาง
- 94032 นายปะนะชัย คำสิงห์
ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดอุบลราชธานี สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- 94047 นางดวงสมร พงษ์พิบูล
เกษตรจังหวัดราชบุรี กรมส่งเสริมการเกษตร
- 94060 นายสมบุญ เทียนธรรมชาติ
ผู้อำนวยการสำนักสำรวจและออกแบบ กรมทางหลวง
- 94075 นายทรงเกียรติ ตาตะยานนท์
ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและสารสนเทศ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- 94090 นายพงศ์สุธี สุขศิริ
พาณิชย์จังหวัดนครปฐม สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์
- 94104 นางสาววัชริน แม่นยำ
ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนลลิตินธร กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- 94116 นายจำเนียร ขาวจันทร์
ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน 3 ชลบุรี กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 94130 นางวรรณิ อุไพบูรณ์
ผู้อำนวยการกองความสามารถห้องปฏิบัติการและรับรองผลิตภัณฑ์ กรมวิทยาศาสตร์บริการ
- 94144 นายพรยศ กลั่นกรอง
ผู้อำนวยการสำนักงานทะเบียนเครื่องจักรกลาง กรมโรงงานอุตสาหกรรม